

Undirbúningur samvinnuverkefna
Reynsla Vegagerðarinnar

Reynsla Vegagerðarinnar af samvinnuverkefnum

- Hlutverk Vegagerðarinnar
- Ástæða þess að horft er til samvinnuverkefna
- Markmið laga um samvinnuverkefni
- Áskoranir við vinnslu verkefna í anda laganna
- Mikilvægi sveigjanleika fyrir skilvirkar og hagkvæmar lausnir
- Samvinnuverkefni og danska leiðin
- Samvinnuverkefni og veggjöld

Hlutverk Vegagerðarinnar er að byggja upp, viðhalda og reka samgöngukerfi ríkisins

Öryggi og greiðfærni

Sjálfbærni

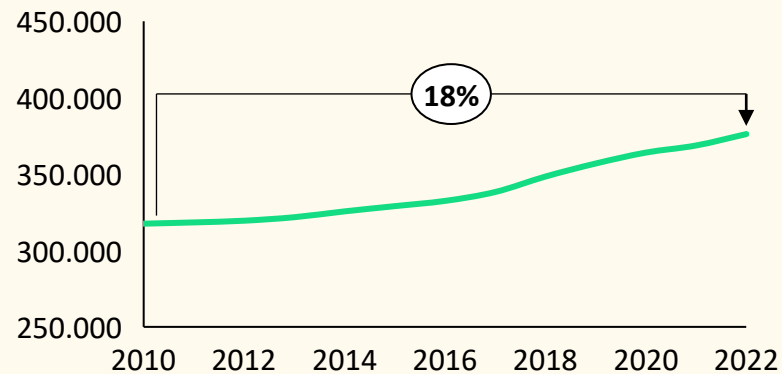

Hagkvæmni

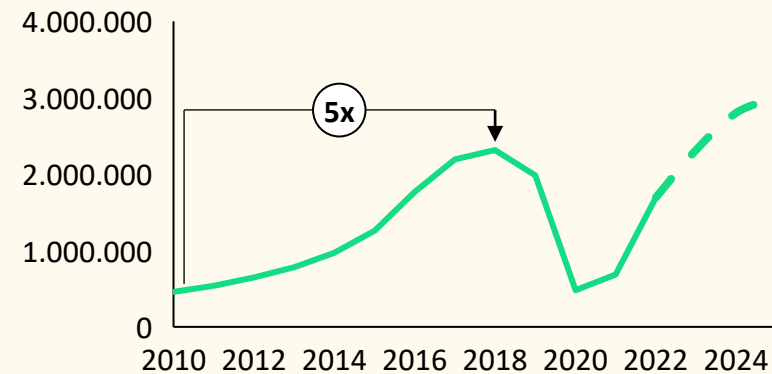
Þróun í samræmi við samfélagsleg og umhverfisleg markmið

Stöðug aukning í mannfjölda ásamt mikilli aukningu í fjölda ferðmanna á Íslandi...

Mannfjöldi á Íslandi hefur aukist um 18% frá 2010..

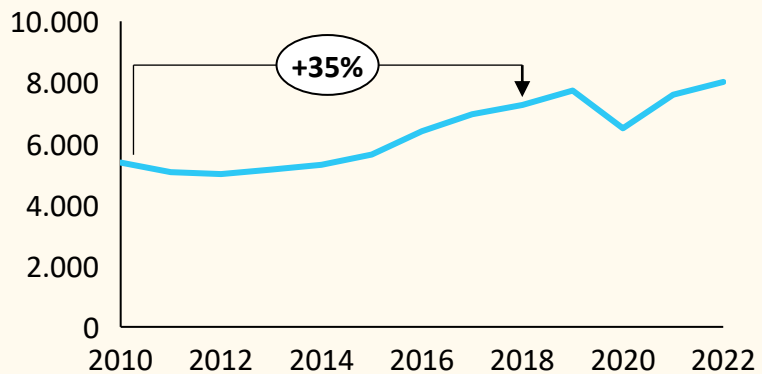

..og fjöldi ferðmanna fimmfaldast, COVID hafði áhrif en spár gera ráð fyrir miklum vexti

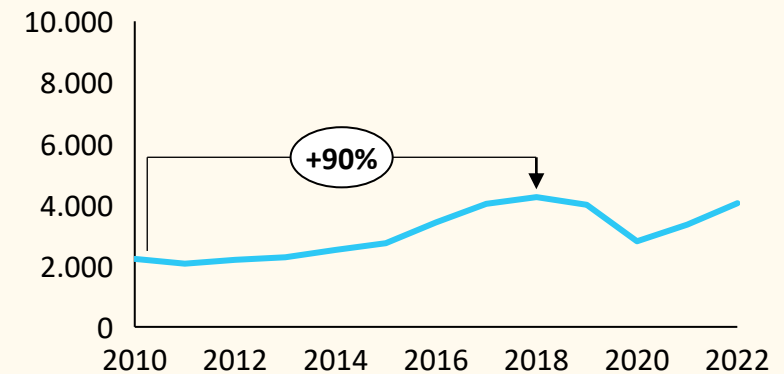

...hefur haft áhrif á umferð sem hefur aukist í takt við þróunina

Dagleg meðalumferð um Hvalfjarðargöng jókst um 35% á árunum '10-'18..

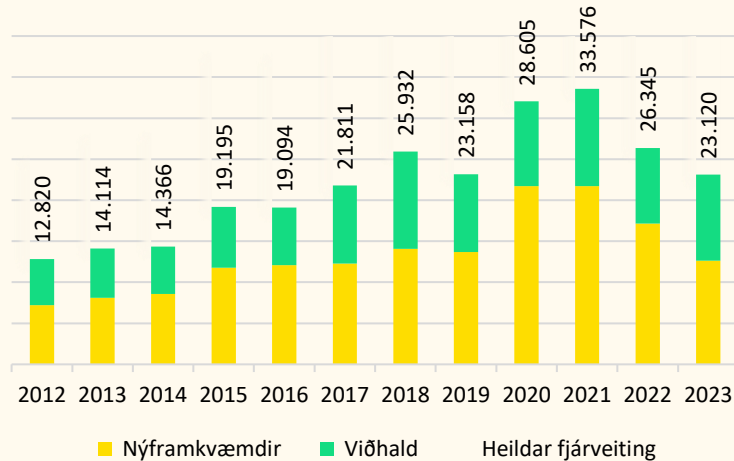

..og umferð um Hvolsvöll tvöfaldaðist á sama tíma þegar ferðamanna fjöldi náði hámarki

Framkvæmdaþörf hefur sömuleiðis aukist með árunum en aðeins hluti þarfarinnar hefur verið fjármögnuð

Fjárheimildir - framkvæmdir á vegakerfinu (m.kr.)

15 ára framkvæmdaþörf

Nýframkvæmdir	300 ma.kr.
Viðhald vegakerfis	300 ma.kr.
Jarðgöng	150 ma.kr.
Samtals	750 ma.kr.

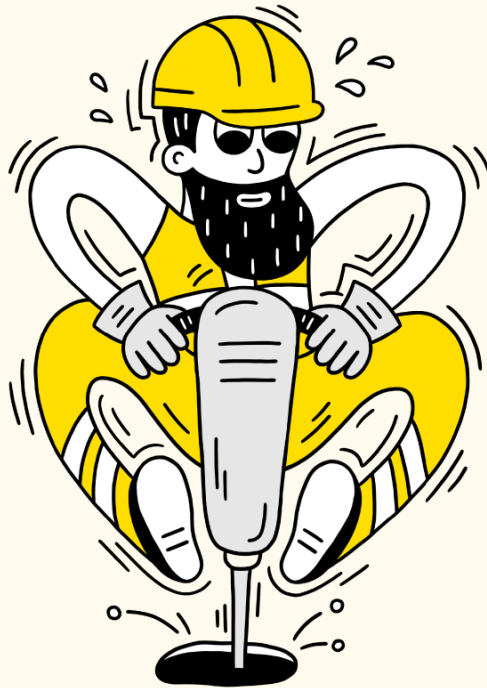
Árleg framkvæmdaþörf

50 ma.kr./ári

Fjármagnað í
fjármálaáætlun 2023-2027

23 ma.kr./ári

Samvinnuverkefni voru kynnt til leiks til að mæta uppsafnaðri þörf fyrir fjárfestingum í samgönguinnviðum

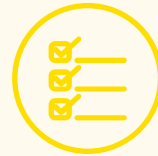

„Verkefni þar sem einkaaðili annast fjármögnun opinbers mannvirkis, í heild eða að hluta, eða tekur með öðrum hætti áhættu af gerð og rekstri þess, eftir atvikum með heimild til gjaldtöku fyrir notkun mannvirkisins á rekstartíma.“

...og leggur Vegagerðin mat á það hverju sinni hvaða þættir eru boðnir út í hverju verkefni fyrir sig út frá hagkvæmismati

Fjármögnun

Áætlanagerð

Hönnun

Framkvæmd

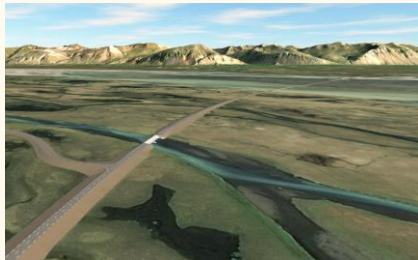
Innheimta veggjalda

Rekstur og viðhald

Sex verkefni eru skilgreind sem samvinnuverkefni sem hafa öll það að markmiði að stytta vegalengdir og auka öryggi

Hringvegur um Hornafjarðarfljót

Axarvegur

Hringvegur um Mýrdal og jarðgöng

Hringvegur norðaustan Selfoss og brú á Ölfusá

Tvöföldun Hvalfjarðarganga

Sundabraut

Stytting Hringvegar um Hornafjarðarfljót boðið út fyrst samvinnuverkefna

Hringvegur um Hornafjarðarfljót

Axarvegur

Hringvegur um Mýrdal og jarðgöng

Hringvegur norðaustan Selfoss og brú á Ölfusá

Tvöföldun Hvalfjarðarganga

Sundabraut

Vegagerðin fékk ráðgjöf við undirbúning útboðs þar sem byggt var á reynslu frá Norðurlöndunum

Reynsla Vegagerðarinnar

- Hönnun
- Framkvæmd
- Viðhald
- Rekstur

Alþjóðleg reynsla

- Samvinnuverkefni
- Áhættudreifing
- Fjármögnun

Deloitte.

LANDSLÖG

Í útboðinu á Hornafjarðarfljóti var leitast eftir tilboðum í fjármögnun og framkvæmd verksins

Fjármögnun

Framkvæmd

Undirbúningur útboðs

- **Markaðssamtöl** um verkefnið með innlendum og erlendum aðilum
- Hagkvæmni að baki ákvarðana **hvort markaðsaðili eða hið opinbera taki ábyrgð** á ákveðnum áhættuþáttum
- Verkið var boðið út sem **samkeppnisútboð**

Ekki fengust hagstæð tilboð í fjármögnun verkefnisins og var öllum tilboðum hafnað

Fjármögnun

Framkvæmd

Lærdómur

- Dregur úr hagræði að binda saman framkvæmda- og fjármögnunaraðila í minni verkefnum
- Mikilvægt að leita leiða til að **lækka fjármagnskostnað** og ná fram samkeppni um fjármögnun samvinnuverkefna

Danir hafa útfært innviðaverkefni í rekstrarfélagi í eigu hins opinbera sem ber ábyrgð á útfærslu verkefna á hagkvæmasta máta

Danska leiðin

Fjármögnun

Framkvæmd

Rekstur og viðhald

Innheimta veggjalda

„Danska leiðin getur verið mjög hagkvæm útfærsla á PPP-módelinu hjá þróuðum ríkjum sem hafa stöðugt stjórnarfar og hátt lánsþæfismat“

Fjármögnun á verkefnum með dönsku leiðinni gæti hraðað uppbyggingu á verkefnum án áhrifa á skuldahlutfall

Skuldahlutfall

- Í fjármálaáætlun 2023-2027 er áætlað að skuldahlutfall hins opinbera verði **44% af vergri landsframleiðslu í árslok 2026**

Skuldaregla

- Skuldaregla hins opinbera er hins vegar að skuldir skuli vera lægri en **30% af vergri landsframleiðslu**

Danska leiðin

- **Fjármögnun á verkefnum með dönsku leiðinni gæti hraðað uppbyggingu á mikilvægum verkefnum**
- Til þess að verkefni hafi ekki áhrif til hækkunar á skuldahlutföllum hins opinbera þarf félag að **bera ábyrgð á verkefninu** og hafa styrk og getu til að bregðast við rekstrartengdum áföllum
- Þarf að liggja fyrir viðskiptaáætlun sem sýnir fram á að verkefni sé **fjárhagslega sjálfbært**

Heimild til að fjármagna verkefni með gjaldtöku af umferð er til staðar á Íslandi - gjaldataka þarf að vera í samræmi við ábata

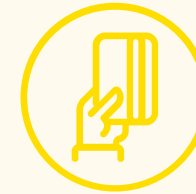
Fjármögnun

Heimild til að fjármagna samvinnuverkefni með gjaldtöku af umferð

Veggjald

Samvinnuverkefni skulu fjármögnuð að hluta til eða að öllu leyti með veggjöldum

Greiðsluvilji

Veggjöld fyrir notkun á samgöngumannvirkjum ættu að vera í samræmi við greiðsluvilji vegfarenda

Hlutverk Vegagerðarinnar er að byggja upp, viðhalda og reka samgöngukerfi ríkisins

Öryggi og greiðfærni

Sjálfbærni

Hagkvæmni

Þróun í samræmi við samfélagsleg og umhverfisleg markmið